

26. symposium Study Group on Ethnochoreology
při ICTM (International Council for Traditional
Music), 19.–26. 7. 2010, Třešť

Dorota Gremlicová

Již podruhé se v Třešti konalo symposium Ethnochoreologické studijní skupiny při Mezinárodní společnosti pro tradiční hudbu. Tato událost, konaná s frekvencí jednou za dva roky, přivedla do konferenčního centra Akademie věd badatele z celého světa, zabývající se studiem tradičního tance a jeho proměn a interakcí v současném globalizovaném světě. Symposium mělo jako vždy stanovená dvě témata. První bylo formulováno do titulku *Dance, Gender and Meanings* a vztahovalo se k široce pojaté problematice vztahu mezi tancem a genderovými jevy. Druhé téma, shrnuté do titulku *Contemporizing Traditional Dance*, bylo věnováno především otázkám proměn tradičního tance v jeho nových existenčních situacích, např. vzhledem k chápání autenticity při jeho jevištním předvádění, uměleckém ztvárnění, nebo ve vztahu k „vlastnictví“ tance, odpovědnosti a role badatele apod.

Study Group on Ethnochoreology patří mezi nejstarší společnosti sdružující badatele zaměřené na studium tance. Na jejím vytvoření se významně podílely i české badatelky Hannah Laudová a Eva Kröschlová spolu s dalšími kolegy ze zemí východního bloku (Kurt Petermann, Roderik Lange, Anna Ilieva, Anca Giurchescu

aj.). V současné době sdružuje taneční vědce z celého světa a vedle témat etnochoreologických, problematiky analýzy forem lidových tanců, která byla hlavním předmětem zkoumání v počátcích existence skupiny, se dnes soustřeďuje na široce pojatá témata taneční antropologie, a to jak při zkoumání neevropských tanečních kultur, tak pro výzkum tanečních jevů současné západní společnosti. V poli zájmu se ocitají i přesahy k divadelnímu a společenskému tanci, k jevům taneční historie apod., takže specializace na etnochoreologii, naznačená v názvu studijní skupiny, již není omezující podmínkou výzkumu. V současné době stojí v čele Study Group László Felföldi z Maďarska, Českou republiku zastupují vedle Evy Kröschlové Daniela Stavělová, Dorota Gremlicová a Kateřina Černíčková. Členka skupiny Adrienne Kaeppler je předsedkyní celé organizace ICTM.

Na letošním sympoziu, které organizace a finančně zajišťoval Etnologický ústav AV ČR, ve spolupráci s organizací NIPOS-Artama a Hudební a taneční fakultou AMU, vystoupilo se samostatnými příspěvky a v panelových prezentacích téměř 50 účastníků. Vedle badatelů dostali prostor ke kratším vystoupením i studenti doktorských programů.

První tematický okruh *Dance, Gender and Meanings* si zvolil menší počet účastníků symposia. Většina příspěvků se týkala změn v prezentování genderových charakteristik v tanci, které jsou součástí proměn společenské situace daného tance, tanečního jevu. K těmto procesům dochází jak v industrializovaném západním kontextu (např. příspěvek Ann David: *Gendered Orientalism? Gazing on the male South Asian Dancer*), tak v rozvojových zemích, kde se taneční tradice proměňuje pod tlakem globalizace a přijímání západních vzorců života (Elina Seye: *Constructions of femininity in Sabar performances*). Genderové aspekty taneční tradice v Kanadě představil panel *Gendered movement in Canadian percussive dance*, který např. poukázal na skrytý význam žen při předávání výrazně mužské tradice step dancing na ostrově Cape Breton.

K druhému tematickému okruhu *Contemporizing Traditional Dance* zaznělo více příspěvků, které ukázaly rozmanitost podob současné existence tradičního tance a zároveň i různorodost interpretací proměn, k nimž při zesoučasnění tradičního tance dochází. V řadě případů sledovali badatelé erozi původních funkcí tance pod vlivem ideologických a politických zásahů (např. Miriam Phillips: *D'mba*

lost and found: the discovery, destruction, construction and reconstruction of Baga Masked Dances in traditional villages of Guinea, West Africa). Nejčastěji se však dotýkali proměn tance při jeho přesunu na scénu při předvádění pro různé účely ideologické či komerční, ale i v rámci uměleckého kontextu, v rámci soutěží v tanci apod. a v těchto případech se vynořovala především otázka vztahu mezi původní a novou podobou tance ve smyslu autenticity. Do hloubky se tomuto problému věnoval např. panel *Contemporizing Irish traditional step dance* (Bhriain Orfhlaith Ní, Catherine Foley, Breandan de Gallai), soutěžní kontext skandinávských tanců analyzoval Mats Nilsson v příspěvku *Contemporizing Traditional Dance*, Anca Giurchescu ve svém příspěvku *A disputed issue: contemporizing the ritual Căluș* sledovala erozi tradičního rumunského rituálního tance, projevující se např. ztrátou typických atributů, příspěvek Andriye Nahachewského *Playing loosely with authenticity* analyzoval proměnu funkcí a s ní spojenou proměnu provedení tradiční taneční hry mezi současnými ukrajinskými usídlenci v Brazílii. Souvislosti a problémy uplatnění Programu UNESCO pro ochranu nehmotného kulturního dědictví (Program for Safeguarding Intangible

Cultural Heritage) v případě latinsko-americké taneční kultury ukázal panel *Heritagization of Latin American dances within UNESCO's Program for Safeguarding Intangible Cultural Heritage* (Egil Bakka, Jörgen Torp, Gediminas Karoblis). K druhému tematickému okruhu se vztahovaly i příspěvky českých účastníků sympozia. Jednalo se o studentský příspěvek Kateřiny Černíčkové *One dance, many questions*, týkající se kontextu tance sedlácká z Horňácka v současné i historické perspektivě. Panel *Stage production of the Czech traditional dance and music: heritage, changes and authenticity* (Dorota Gremlicová,

Daniela Stavělová, Zdeněk Vejvoda) sledoval proměny tradičního tance a hudby v Čechách v uměleckém kontextu divadelní moderny (Gremlicová), v prostředí folklórních souborů po druhé světové válce (Stavělová) a jako svébytné umělecké hudební tvorby druhé poloviny 20. století (Vejvoda) a v rámci těchto tematických okruhů poukázal na souvislosti umělecké, estetické i sociální.

Symposium doprovázel workshop zaměřený na tanec sedláckou s Horňáckou cimbálovou muzikou a vystoupení folklórních tanečních souborů, organizované Artamou.